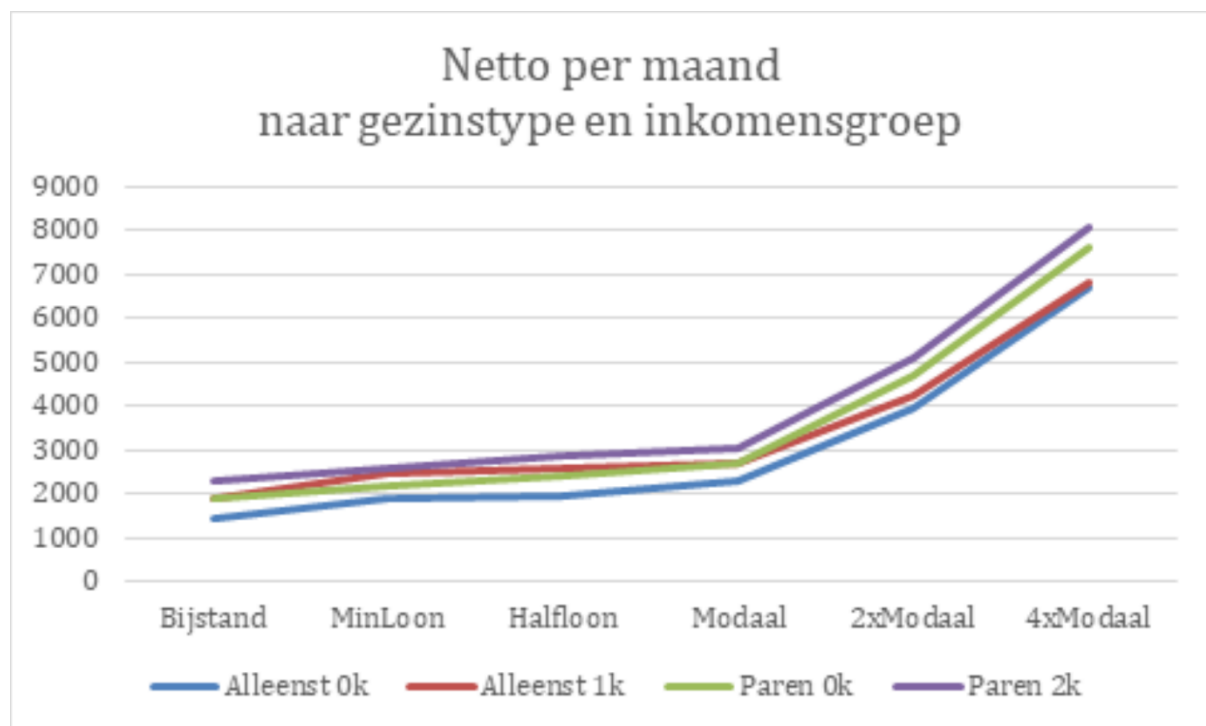

Basisinkomen geeft miljoen nieuw perspectief

Ruim 40 jaar geleden studeerde ik cum laude af. Maar in 1982 was de werkloosheid hoog een procent of 10 en de jeugdwerkloosheid was 20 %. Ik ontving regelvrije bijstand. 1.000 gulden per maand en elke maand kon ik 250 gulden bijverdienen met kleine baantjes. In de 2,5 jaar dat ik werkloos was heb ik acht sollicitaties geschreven alleen voor banen die ik echt zag zitten. Ik kon zonder problemen twee maanden op reis naar Peru. Sindsdien is door diverse kabinetten de hoogte van de bijstand met circa 30 % verlaagd en zijn de voorwaarden telkens aangescherpt. In 2015 eindigde dit met de Participatie wet. Een beperkte tijd mag je 199 € bijverdienen. Boodschappen controle roept algemene verontwaardiging op.

Daarom bepleit de Vereniging Basisinkomen een basisinkomen voor iedereen. Een basisbaan kan slechts voor een beperkte groep wat betekenen. Een basisinkomen is voor miljoen Nederlanders van belang.

Armoedeval

Bron [Elsevier](#)

Hier ziet U de armoedeval. Die geldt echt niet alleen voor mensen in de bijstand. 60 % van Nederland heeft hier last van. Iedereen tussen bijstand en Modaal. Als mensen harder werken, een betere baan vinden dan gaat 70,80, 90 en soms wel 100 % verloren doordat toeslagen teruglopen en doordat de heffingskorting, de arbeidskorting ook terug lopen. De 40 % van Nederland dat boven Modaal verdient, heeft geen last van de armoedeval.

Minder arbeid door basisinkomen?

In plaats van een basisbaan is het beter om onze aandacht te focussen op het basisinkomen. Sinds het [Zwitsers referendum](#) in 2016 is er een wereldwijde discussie ontstaan of het basisinkomen mensen de kans biedt om zelf te kiezen of en hoeveel betaald werk ze willen verrichten. De belangrijkste aandachtspunten daarbij zijn de betaalbaarheid van het basisinkomen en zijn effect voor de arbeidsmarkt.

Finland sloot recentelijk [een tweejarig experiment](#) af dat het effect op de arbeidsmarkt in kaart moest brengen. Voor dat onderzoek kregen 2 duizend langdurig werklozen een basisinkomen, de controlegroep ontving een bijstandsuitkering.

De resultaten laten zien dat de groep met een basisinkomen vaker betaald werk verricht dan de groep met een bijstandsuitkering. Aan de hoogte van het inkomen lag het niet: de hoogte van het basisinkomen was gelijk aan dat van de bijstand, €560.

Wat volgens de onderzoekers wel een grote rol speelt, is dat bijstandsgerechtigden in Finland recht hebben op vergoeding van hun energiekosten en een ruime huurtoeslag tot wel € 600 per maand. Zeker voor bijstandsgerechtigden in Helsinki is dat een overweging om minder snel werk aan te nemen, het levert hen financieel vaak geen enkel voordeel op. Op het platteland waar de huurtoeslag veel lager is, nemen mensen uit de bijstandsgroep wel vaker betaald werk aan. Ook bijstandsmoeders gingen duidelijk meer betaald werk verrichten. Een groep die Nederland helaas heeft afgeschreven als granieten bestand

Wat kost dat nou?

In de lijvige studie '[Kansrijk armoedebeleid](#)' heeft het Centraal Planbureau (CPB) de kosten van basisinkomen voor Nederland berekend. In het onderzoek wordt ervan uitgegaan dat iedere volwassene € 635 per maand krijgt. En elk huishouden onyvangt € 600. Een alleenstaande begint met € 1235 en een stel met € 1870. Daarnaast bedraagt de Kinderbijslag €300 voor de eerste twee kinderen en zijn alle toeslagen – behalve de huurtoeslag – en heffingskortingen afgeschaft. Bijstand en AOW zijn overbodig, en de WAO/WIA, WW, ZW- uitkeringen evenredig verlaagd.

Het koopkrachtbeeld dat hierdoor ontstaat, laat zien dat de laagste 20 procent inkomens er gemiddeld 8,5 procent op vooruit gaan, en de hoogste 20 procent 8.5 procent achteruit. Om het basisinkomen te financieren, gaat de inkomstenbelasting naar 57 procent, die van topinkomens naar ongeveer 70 procent. Ter vergelijking: het [huidige](#) basistarief is 37,35 procent, en het toptarief 49,50 procent.

In zijn berekening heeft het CPB geen rekening gehouden met het feit dat werkgevers een slordige € 15 miljard overhouden. Ze hoeven immers niet, zoals nu, het leeuwendeel van de WIA, WW en ZW premies te betalen.

Ook met lagere uitvoeringskosten hield het CPB geen rekening. Hadden de onderzoekers dat wel gedaan dan zou een inkomstenbelasting van 50 procent voor 95 procent van de bevolking voldoende blijken om het basisinkomen te financieren. Als de vermogensbelasting zou worden verhoogd, dan hoeft de inkomstenbelasting niet hoger te zijn dan 45 procent voor het overgrote merendeel van de Nederlandse bevolking.

Minder arbeidsaanbod

De meeste politici zijn tegen een basisinkomen omdat ze verwachten dat het leidt tot een verminderd arbeidsaanbod. Hun verwachting staat haaks op de resultaten van het eerdergenoemde Fins experiment, daar blijkt immers dat als mensen over een basisinkomen beschikken, ze vaker naar betaald werk op zoek gaan.

Ook het CPB verwacht een verminderd arbeidsaanbod. Bij invoering van een basisinkomen, zou de minst verdienende partner van een gezin met tweeverdieners minder betaald werk gaan verrichten. Ook zullen mensen met hele jonge kinderen naar verwachting meer tijd met hun kroost doorbrengen. Daarnaast blijkt uit 16 experimenten wereldwijd blijken dat jongeren langer gaan studeren en minder snel gaan werken. Ongeveer 95 tot 98 % blijft betaald werken, als ze een basisinkomen ontvangen.

Laten we ervan uitgaan dat het CPB gelijk heeft, dat mensen zodra ze over een basisinkomen kunnen beschikken, minder geneigd zijn om betaald te gaan werken. Wat zijn daarvan dan de effecten?

Taboe, nog wel

Waarschijnlijk zullen werkgevers – ook de overheid – hogere lonen moeten betalen om hun arbeidskrachten te behouden. Als je dat afzet tegen de ontwikkeling van de laatste jaren waarbij lonen structureel achterblijven bij de gemiddelde economische groei en de verzwakking van de vakbeweging dan zou minder arbeidsaanbod wel eens een zegen kunnen zijn. Een basisinkomen zal miljoenen een nieuw perspectief bieden en hun leven verbeteren.

Het basisinkomen is in de Haagse politiek een taboe, zoals de hypotheekrenteaftrek dat ook lang was. Maar de Toeslagen affaire zorgt ervoor dat veel potentiële regeringspartijen naar alternatieven op zoek gaan. VVD, D66, CU willen alle toeslagen afschaffen en vervangen door een nieuw systeem van inkomensondersteuning. GL wil alleen de huurtoeslag laten bestaan en ook nieuwe vormen van inkomensondersteuning. Zo'n negatieve inkomstenbelasting, waarbij werkende mensen naast hun loon ook rechtstreeks inkomen van de overheid krijgen kan het begin zijn van een basisinkomen systeem. Nu wordt gesproken over enkele honderden euro's per maand.

Toenemende steun voor basisinkomen onder de bevolking

In de jaren tachtig en negentig was er een flinke discussie over basisinkomen in Nederland. Karin Adelmund (PvdA) en Gerrit Zalm (VVD) stelden in 1994 in de formatie van Paars I voor om basisinkomen in te voeren. Niet gebeurd. De drie fractievoorzitter waren tegen...oa Eneus Heerema, de vader van de huidige CDA fractievoorzitter. Volgens het SCP was toen 19 % van de bevolking voor basisinkomen en zag 81 % het niet zitten. Bij de formatie van 2017 stelde GroenLinks voor een grootschalige proef te doen a la Finland. Het compromis was de zin "gemeenten zijn vrij om te experimenteren met basisinkomen". Pechtold, Buma en Rutte hebben deze formule goed gekeurd. Maar GI besloot niet mee te zoen en die zin verdween. Meer voor dan tegenstanders [aldus I&O research](#) Een kleine 40 % is voor invoering van basisinkomen van circa 1.000 euro is, ruim 30 % is

daar tegen en 30% twijfelt. Vooral politiek rechts georiënteerde kiezers zijn de laatste jaren geswitcht van tegenstanders naar twijfelaars.

Alexander de Roo is voorzitter van Vereniging Basisinkomen.nl